

ROMÂNUL

Conversiunea dlui
Argetoianu a fost, mo-
dificată de mii de ori.
Suntem curioși să
știm când se va vota.

ABONAMENTUL: Pe un an . . . 120 Lei
Pentru autorități, instituțiuni . . . 250 Lei

* ORGAN POLITIC ȘI SOCIAL *

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
A R A D Strada V. Alexandri No. 6.

„Congresul Județean“

Și s'a ținut congresul — așa zisul congres al part. Naț. Tăr. din Jud. Arad — în ziua de 8 Febr. a. c.

Zic: așa zisul congres, fiindcă convocarea slădând orice dispoziție a statutelor acestui Partid, nu poate fi recunoscut ca congres. Și s'a întâmplat minunea, ca acei conducători cari sunt chemați a respecta intru toate statutele, neținând seamă de baza lor democratică, în mod autoritar s'au întrunit pentru a se alege o conducere.

Mulți trecători pe străzile Aradului: minoritari, români aparținând altor partide priveau zămbind când câțiva țigănuși din suburbii Aradului le inmanuau foi volante. Credeau că sunt chemați la vreun spectacol de cinema și nu s'au înșelat, căci tot congresul nu poate fi numit altcum decât spectacol.

Și au venit oameni mulți chemați prin epistole personale trimise în ora, alții provocați să se prezinte la acest congres, aducând popor cu sine, răspândindu-se știri că este vorba de primirea Dlui Maniu.

Comunele Gurahonțului, conduse de un tânăr naiv, n'au prețuit a veni pe jos pentru a și documenta încrederea neclintită în steagul Part. Naț. Tăr. prin prezența lor la acest zis congres.

Personal le mulțumesc acestor bravi partizani pentru documentarea iubirii lor neclintite în programul part. nostru. regret însă că strapațiile și eforturile făcute le-au făcut degeaba, congresul — după cum am văzut într-un număr recent al ziarului „Românul” nu poate fi zis ca legal.

Conducătorii firești a acestui Partid din județ, — după cum și mulțimea adunată, a putut vedea, — au lipsit de această întrunire. Dăm mai jos publicității motivele cari ne-au determinat a nu lua parte la acest congres, cari să cuprind în următoarea

NOTIFICARE

„Având în vedere gravele disensiuni din sânul organizației partidului național-țărănesc din județul Arad, cunoscute și oficial de conducerea noastră din Cluj și București, —

având în vedere scrisoarea dlui Alexandru Vaida-Voevod, președinte organizației provinciale pentru Transilvania a partidului național-țărănesc, cu data de 26 Decembrie 1931. adresată dlui

Emil Veliciu la Arad, prin care comunică, că: „a rugat doi Domni, membrii fruntași ai partidului, să primească sarcina de a merge la Arad, autorizați din partea biroului provincial, spre a studia situația organizației județene. D-lor vor pregăti un raport pentru conducerea provincială, care va fi supus discuției și judecării comitetului”, despre care hotărâre conform hierarhiei din partid dl. Ștefan C. Pop, președintele organizației județene din Arad, trebuie să aibă cunoștință;

având în vedere, că domniile incredințați cu studierea situației organizației noastre județene, din motive pe care nu le cunoaștem, nu și-au îndeplinit mandatul D-lor încă,

având în vedere, că hotărârea conducerii provinciale mai sus arătate, implicit și logic impune părților beligerante din organizația noastră județeană un armistițiu forțat, în virtutea celei mai elementare discipline de partid;

având în vedere „convocarea” din 13 Ianuarie 1932 publicată în ziarul „Patria” din Cluj de dl. Dr. Ștefan C. Pop în calitate de președinte al organizației județene, prin care „convoacă” congresul organizației pe ziua de 8 Febr. 1932 cu dela sine putere, fără consultarea comitetului județean, fără fixarea ordinii de zi și fără a arăta, care categorii de membri ai partidului sunt îndreptățiți a lua parte la congres, — după cum cer statutele partidului;

având în vedere Art. 20. alin 1. și 2. din „statutul partidului național-țărănesc” care precizează în mod imperativ, că: „Congresul județean se compune din delegații organizațiilor locale proporțional cu numărul de membri ai fiecăreia” și că „Congresul ține o ședință anuală ordinară și ședință extraordinară, când va fi convocat de comitetul județean, fie din inițiativa acestuia, fie la cererea unei treimi din comitetele locale”;

având în vedere deci, că „congresul” convocat de dl. Dr. Ștefan C. Pop, s'a făcut cu flagrantă încălcare a statutelor, pe deoparte, pentru că convocarea poreclită „Congres” s'a făcut numai din inițiativa sa proprie atribuindu și un drept, care cade în atribuțiile Comitetului Județean singurul chemat — după statute — să hotărască în materie de congres,

iar pe de altă parte, nu s'a făcut nici un fel de lucrare pregătitoare pentru ca să dea posibilitatea „Sfaturilor locale” să-și trinească delegații săi, —

având în vedere încă, că din 1926. începând, când a fost ales președintele organizației județene a partidului nostru, contrar dispozițiilor din statute, n'a convocat nici odată congresul județean, iar comitetul județean numai pentru candidaturi, —

având în vedere că congresul special pe anul 1931, pe care dl. dr. Șt. Pop a fost obligat a-l convoca prin organul în drept (comitetul județean) și tot prin el a face lucrările pregătitoare — în urma deciziei Comitetului Central — a omis aceasta, — înlocuind toate prin farsa personală din 8. Februarie 1932, sfidând și conducerea centrală și organizația județului Arad.

subsemnații vechi și devotați membri ai partidului național-țărănesc

PROTESTĂM

contra încercării de falsificare a normelor constituționale — statutele ale partidului nostru — integral democrat, și nu de modă veche autocrată.

declaram „congresul” convocat pe ziua de 8 Februarie 1932. de o întrunire personală a dlui Dr. Ștefan C. Pop, „hotărârile” nule și neavenite, nerecunoscând acelei adunări personale, calitatea de „congres”, contestăm dreptul întrunirii de a și însuși atribuțiile unui congres județean stabilite în Art. 21. a statutelor și cu atât mai mult, să-și asume atribuțiile rezervate comitetului județean, atribuțiuni circumscrise în Art. 24. și 26. a statutelor partidului nostru.

Aceasta notificare se trimite dlui Ștefan C. Pop la Arad, în calitate sa de convocător al întrunirii din 8 Februarie 1932, — apoi Conducerii Centrale și Provinciale, reprezentate prin Domnii Iuliu Maniu la Bădăcini, Ioan Mihalache la București și Alexandru Vaida-Voevod la Cluj, cu rugămintea să se aibă în vedere din Oficiu conținutul acestei notificări; ori ce alt apel îl considerăm de prisos. Facem aceasta rugămintă în convigerea, că în fruntea partidului democrat, avem o conducere democratică, ale cărei principii sunt: democrație, disciplină, statute și salvărdarea intereselor juste a

(Continuare în pagina II-a)

Alegerile pentru adunarea eparhială

Acum Duminecă în 14 Februarie a. c. au loc.

În virtutea legii de organizare a bisericii noastre ortodoxe române, care s'a creat în spiritul Statului Organic a marelui Arhiepiscop Andrei Șaguna, espirând mandatul de deputații aleși în anul 1927 pe un period de 5 ani în Adunarea Eparhială a Diecezei din Arad, — pentru alegerea pe un nou ciclu de 5 ani a deputațiilor mireni s'au convocat Adunările Parohiale din întreaga Dieceză pe ziua de acum **duminecă 14 Februarie 1932** în fiecare comună.

Învățând din uratele pășani din trecut nu prea îndepărtat alegerile din 1927 au decurs fără nici o luptă deosebită, în bună armonie și înțelegere între toți factorii determinați mireni din județul nostru fără deosebire de partid și adevă peste partide luându-se ca singurul criteriu iubirea și abnegația fiecăruia pentru sfânta noastră Biserică.

Nu era deci nimic mai natural decât ca aceasta înțelegere să se perpetueze. În cea mai mare parte aceasta înțelegere a și succes, afară de o singură grupare, cea a partidului liberal. Nu e timpul și locul să discutăm pentru cari motive aceasta înțelegere nu s'a putut de data aceasta realiza și cu partidul liberal, — și așa ar avea doar un caracter academic numai toată discuția, căci alegerile bat la ușă — fimem să arătăm acum lista acelor candidați, care a fost întocmită în bună înțelegere cu fiii bisericii noastre peste ori și ce velleități de partid și pe care și noi o înțelegem să o sprijinim ca buni ortodoksi.

Ortodoxii partidului național-țărănesc, — implicit deci partidul național-țărănesc din județul Arad, — căci precum județul, așa și partidul nostru este compus în 90% din Români Ortodoksi, — înțelege să sprijine următoarea listă de candidați de deputați pentru adunarea Eparhială în circumscripțiile electorale după cum urmează:

Circumscripția Arad: Iosif Moldovan Inspector școlar i. r. Dr. Cornel Iancu avocatul Diecezei noastre.

Chișineu-Criș: Dr. Iustin Marșieu fost prefect, Dr. Emil Veliciu fost senator.

Pecica: Dr. Iulian Borneas fost deputat Ascaniu Crișan directorul liceului „Moise Nicoară”

Curticium: Nicolae Adam eco-

nom, fost deputat, Dr. Aurel Raicu avocat

Radna: Dr. Eugen Beleş notar public, Ioan Piso director silvic.

Șiria: Axente Secula proprietar, Dr. Emil Monșia avocat.

Ineu: Dr. Ioan Suciu notar public, f. ministru, Dr. Ioan Hârdușiu avocat.

Cermeiu: Ioan Chera proprietar, Dr. Emil Micloși avocat
Buteni: Vasile Goldiș f. ministru, secretarul Diecezei noastre, Dr. Aurel Grozda avocat.

Șebiu: Ilie Ardelean profesor, directorul ziarului nostru „Românul”, Dr. Ioan Drincu avocat.

Gurahonț: Alexandru Vlad general i. r., fost deputat, Dr. Teodor Babușia medic, fost deputat.

Pentru circumscripția Hălmgău nu s'a pus candidatură lăsându-se libertate de acțiune credincioșilor noștri de acolo să aleagă din candidații pe cari îi au.

Acum au cuvântul credincioșii noștri. Suntem convinși, că vor aprecia stăruințele acelor, cari au otenit pentru a se ajunge la o înțelegere aproape unanimă, și la alegerile ce vor avea loc în ziua de acum **duminecă 14 Februarie 1932** credincioșii aparținători circumscripțiilor respective din Județul nostru b-votarea nominală ce va avea loc în sfânta noastră Biserică fiecare din ei va da votul său pronunțând respicat numele celor 2 candidați indicați mai sus pentru circumscripția electorală, și cari candidați — cei mai mulți — parte fiind deja membri ai Adunării Eparhiale au dat totdeauna dovadă de devotament și dragoste nemărginită pentru Sfânta noastră Biserică, — iar parte fiind elemente noi, tinere deosebi, sunt chezașia cea mai bună a stăruințelor de primenire sufletească în avântul tuturor spre o ortodoxie românească.

Români Ortodoksi din Județul Arad! În ziua de duminecă 14 Februarie 1932 la alegerile pentru deputați în Adunarea Eparhială a Bisericii noastre Naționale ortodoxe Române votați cu toții pe candidații înșirați, puși din voiața tuturor ca să vă reprezinte cu adevărată iubire ortodoxă spre mărirea Bisericii noastre strămoșești în Parlamentul Diecezei noastre dreptcredincioase a Aradului. X Y.

Inflație sau reducerea datoriilor?

Fața cu conversiunea datoriilor agricole concepută de guvern și acceptată, în principiu, dar respinsă în fond, de toate celelalte partide politice, partidul național-tărănesc și-a însușit ideea că nu numai datoriile agricole trebuie reduse ci toate datoriile existente în momentul votării legii care s'ar ocupa de soluționarea acestei probleme.

Partidul național-tărănesc a emis două formule ale căror aplicare ar avea, drept urmare, o ameliorare în viața economică a țării și ar da consumației un larg teren, iar producției, industriei și comerțului un nou îmbold.

Una dintre aceste formule a fost abandonată în primul moment fiind aplicarea ei periculoasă pentru menținerea stabilității valutei noastre în streinătate, deși pentru aplanarea problemelor economice interne, atât de arzătoare, ar fi foarte potrivită. În adevăr o inflație, aruncarea unui stoc mai mare de hârtie monedă pe piața internă, ar însemna scumpirea produselor noastre și o intensificare a schimbului de bunuri. Debitorii de azi ar ajunge în posesia hârtiei cu care s'ar achita de datoriile care-i a pasă.

În același timp însă valuta noastră, astăzi atât de bine cotate pe piețele europene, n'ar mai avea acoperirea, și și-ar pierde puterea de cumpărare în afară. Pe deasupra pierzându-și stabilitatea ar fi din nou expusă oscilațiilor prea dăunătoare comerțului nostru extern, ceea ce ar avea, încontestabil, o rea înăurire asupra viții economice din interiorul țării.

Iată pe ntruce această formulă a fost abandonată, preconizându-se cea de a doua aume: *reducerea datoriilor*.

Formula aceasta trebuia cu atât mai de grabă însușită cu cât legiuitorul, statul, are în sarcina sa toate categoriile de debitori. Vrem să spunem că statul când îi poartă de grijă agriculturii, în adevăr peste puterile lui de împovărat, trebuie să-și amintească și de ceilalți factori de producție, cari sunt deosebite într-un împas.

Dar reducerea datoriilor trebuie să se facă după o normă sănătoasă. La baza reducerii trebuie să se găsească un calcul real. Trebuie să se țină cont de timpurile în cari datoriile s'au contractat și de vremurile

de azi în cari datoriile urmează să fie achitate.

O reducere a datoriilor la raportul de puțință de plată a debitorului ar fi o operațiune salutară, dacă se are în vedere și puterea de cumpărare a banului, căci în modul aceasta se salvează stabilitatea valutară, care a costat așa de mult, se dă posibilitate datornicilor să satisfacă obligațiunea lor, iar creditorilor să reintre în posesiunea contului lor. Astfel viața economică a țării își va recăpăta echilibrul pierdut.

Aceste considerațiuni ne îndeamnă să credem că formula reducerii datoriilor va fi adoptată, așa după cum de altfel a făcut-o și conducerea partidului național-tărănesc, de toți factorii economici ai țării.

Din vremuri trecute...

Era pe timpul alegerilor generale de deputați, de pe timpul stăpânirii maghiare de tristă memorie. În circumscripția Ineu, Jud. Arad, aveam de candidat pe marele luptător și erou al neamului românesc din Ardealul subjugat, pâr. Vasile Lucaciu.

Mare cinste și onoare pe românii acestei regiuni, care li s'a dat pentru lupta lor conștientă și entuziasmul din trecut, care a atras atenția fruntașilor români din Arad, și astfel, ca o recompensă, le-a recomandat pe acest, cel mai neînfricat luptător, să le fie reprezentant în parlamentul din Budapesta, unde să le apere drepturile.

Când a venit ziua în care era să sosească în cercul nostru, să-și facă turneul electoral, toate satele erau ca electrizate de însuflețire și dorința nestăpânită, de-a vedea pe doritul lor, ca pe un mesia.

În dimineața zilei când a sosit, în comuna noastră Șicula, tot satul era în tălpi, întreg poporul, îmbrăcat în haine de sărbătoare ca'n ziua de paști. Toată această mulțime s'a mișcat, valuri-valuri către marginea comunei, cu dorința de-a întâmpina pe eroul Lucaciu, care era însoțit de o ceată număroasă, de fruntași români, luptători, din Arad și județ, cu mai multe automobile. Jandarmii, la ordinul autorităților ungurești, în frunte cu „Fibirăul”, n'au putut tolera, ca acest popor, să se bucurde de această primire, ci a împărșiat mulțimea, răspingându-o în interiorul comunei, sub amenințarea că o va împușca, dacă nu se retrage.

Autorul acestui articol, însă, m'am refugiat și ascuns la marginea comunei, apoi la sosirea primului automobil, în care era Dl. Lucaciu, m'am repezit ca o

Suntem în așteptare

Sabia s'a scos din teacă, noi avem formidabila greșală, că nu ne-am plecat grumazii.....

Dar oare puteam pleca grumazii, când cu mari sforțării s'a scos această sabie și nu vedeam că sabia păstra luciul de odinioară, ci era pătată...? Nu știm dară erau pete de sânge... ori de rugină. Așa să esplică refuzul.... Să urmezi o sabie pătată, era umilitor.

Să-ți pleci grumazul naîntea unei săbii ruginite, era chinuitor.

Nu sunt morți pe câmpul de luptă, dar sunt trădători și desnădăjduiți.... Așa le trebuie, celor slabi, cari deși în vârstă le tremură picioarele...

Luptele sunt de două feluri, sunt lupte din cari învingătorul ieșind pășeste, măreț și rar; satisfăcut și mulțumit.

Din lupta dela 8 Febr. 1932, învingătorul a ieșit

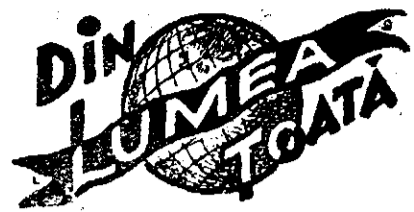
posomorât și nemulțumit, cu privirea îndărăpt, să vadă, dacă nu este urmărit.... Vorba vine, de ce te temi nu scapi....

Neglijența, ura și îngânfarea, a fost subiectul congresului dela 8 Febr 1932. Mulțimea arădanilor și a celor mai vechi în Arad de 45 ani, aștepta să apară — înainte de congres — făclia iubirii, din care luând toții câte-o schinteie să mergem înainte. Viața românească în Arad e mai veche de 45 ani.... Clujule. Clujule.... rău ne-ai păcălit...! Avem nădejde în București... și în Dl. Maniu.

Viitorul apropiat va arăta, cine a invins la 8 Febr. 1932.

Un legalist.

Citiți și răspândiți
„Românul”

Războiul chino-japonez continuă.

Nici diplomația engleză și nici intervenția Americii nu au putut decide la un armistițiu.

Consulul general britanic din Shanghai a depus mari insistențe pe lângă comandantul trupelor beligerante în interesul încheierii unui armistițiu durabil. Insistențele consulului britanic au rămas fără rezultat. Luptele continuă cu aceeași înverșunare.

Armatele chineze au primit din Nanking mai multe avioane. La Sa-Pey și Wu-Sung se dau zilele lupte aeriene. Bombardamentul artileriei se crede că nu este decât un început al ofensivei generale, ce se pregătește împotriva pozițiilor apărute cu mare eroism de chinezi.

Ambasadorul american dela Tokio a intervenit la ministrul de externe Yoshisawa, ca Japonia să nu mai trimită trupe de uscat la Shanghai.

Ambasadorul a accentuat că noile transporturi de trupe îndreptate spre Shanghai contrar promisiunilor date, au avut darul să slăbească încrederea guvernului de la Washington în promisiunile Japoniei.

În cercurile politice ale Statelor Unite, a produs o vădită agitație știrea, că Anglia nu interzice exportul de material de războiu destinat Extremului Orient. Agenția Reiter anunță că guvernul japonez e aplicat să se oblige la retragerea trupelor trimise în Shanghai, după ce își va fi realizat scopurile urmărite prin operațiunile militare de până acum.

Conform unor știri transmise din Moscova se confirmă ocuparea fortărețelor Hu Sung din partea trupelor japoneze. În luptele ce s'au dat în jurul acestor fortărețe, japonezii au participat cu 4000 de soldați.

În Uruguay poliția a descoperit planul unei răscoale comuniste. Mai mult de 100 șefi-comuniști au fost arestați, iar grănițele de către Brazilia sunt închise, împiedecându-se astfel importul clandestin de arme. Miliția din Capitală și provincie e pregătită pentru orice eventualitate. Președintele republicii a avut întrevederi cu șefii tuturor partidelor, reușind să realizeze un front unitar împotriva agitațiilor comuniste.

În cursul anului 1931 aproape 27.000 de întreprinderi comerciale din Statele-Unite, au ajuns în stare de insolvențe. Pasivele acestora se ridică la 2 miliarde 281 milioane dolari.

ghiule din ascunzătoare; am făcut semn să oprească, m'am recomandat, și în numele poporului din comună, i-am zis un: „bine ați venit” și că poporul îl aștepta cu mare dor și iubire; dar a fost alungat de jandarmii. Acești cioeli, în haine negre și cu pene de cocoș, cari erau spaima satelor românești, s'ar fi răsbunat pe mine de ciudă că le-am tras chiulul; dar până să-și dea seama, părintele Lucaciu mi a dat mâna și m'a luat în automobil, iar șoferul a dat vântul mașinei, lăsând jandarmii acolo la marginea comunei cu buzele umflate.

Îndată ce am intrat în sat, din toate părțile alergau oamenii: bătrân, tânăr, femei și copii, ca la răsmeriță, lăsându-și casele pustii și uitându-și de toate, în entuziasmul și dorința mare de a vedea cât mai iute pe cel mult, așteptat: pe eroul și idolul lor, acărui doină o fremătau pe buze din cea mai fragedă copilărie, ca ceva sfânt și mareț. Când am ajuns în mijlocul satului, acolo era o mare de lume, care la avaria noastră, aîsbucnit în aplauze puternice cari nu se mai terminau, însoțite de fanfara din joc, și de sunetul clopotelor dela biserică, care și mai mult înălțau acest delir și bucurie, de care era cuprins poporul. Părea ca pe un moment, ne-am eliberat din sclăvia amară: că s'au frânt toate cătușele și lanțurile robiei, în care am zăcut atât amar de timp...

Cum autoritățile brutale și dușmane, nu au permis ținerea adunării înaintea primăriei: aceasta s'a ținut în fața grajdului comunei, pe o tribună improvizată în pripă.

Primul orator de nevoie mare am fost tot autorul acestui articol, destinat să primesc pe candidat și suita sa, în numele poporului să deschid „focul lup

tei” adevă adunarea. M'am urcat dar pe masă, cam așa într'o doară, ca beat de jumătate.

Toată adunarea s'a înholbat ca la comedie, nedumerită. Părea că ar vrea să mă mănânce cu ochii. Fiecare privire mi-se părea că este o săgeată, îndreaptată spre mine gata să mă săgeteze... Fiindcă nu mai vorbisem în public niciodată în viața mea, când m'am văzut în fața acestei mari mulțimi, care acum păstra o tăcere ca de mormânt, am devenit atât de emoționat și turburat, încât am schimbat la fețe; mi s'a întuneat înaintea ochilor, și am văzut mii de stele în toate colorile; apoi am simțit pătruzându-mi prin corp niște fiori reci ca sloii de ghiată, înghețându mi sângele în vene și tremurând ca și prins de friguri: iar puterea m'a părăsit, încât era gata să cad grămadă...

Abia am rostit cuvântul: „Fraților!” apoi am rămas ca împietrit... Singur m'am îngrozit: dar am observat că, și din mulțime mai mulți prieteni mă priveau cu, ciudă dar și cu durere și compătimire, pentru această grozavă nenorocire...

Bunul Dumnezeu însă nu m'o părăsit, ci în această situație disperată s'o îndurat de mine și, după puțină pauză, nu știu cum și de unde, dintr'odată îmi varsă în corp, un val de căldură, care la moment topește toată ghiata de mai nainte! sângele îmi ferbe prin vene și-mi electrizează inima. În urma acestui fapt, de nou mi se desleagă și limba, care amuși-se pe un moment: și luându-mi curagiu, începa vorbi mai departe, spunând cam următoarele:

Fraților! astăzi, noi românii de pe aceste plaiuri, avem o mare sărbătoare: având fericirea de-a

Continuare în pagina IV-a

